

Chronicles
NEWS OF THE PAST

דברי הימים

חדשות
העבר

גליון (4)

כ"ו מרחשון ג'תרנ"א

יום הנצחון - חג לאומי

חבריה יהודים מתכנס. על סדר היום - שאלות מדיניות פנים וחזן

ביל השכלה לכהנים בלבד. התורה ניתנה לכלל ישראל. סיים את נאמו, עשה לך רב וקנה לך חבר והוזה דן כל אדם לכף זכות.

המיסים - ללא שינוי - כספיה אחרון בסדר היום נתקיים הדיון בשאלת המיסים. אף כי רבים היו אשר המליצו בכל לשון בני אומיהם להגדיל את שיעור המיסים כדי לאזן את ההוצאות המרובות של אוצר המדינה בחודשים האחרונים, החליט החבר בסופו של דבר, שלא לשנות את המסכה הקיימת. החלטה זאת כוונה יפה לגבי מיסי המלחים היבוא, הייצוא, החיסה והפירות.

עם קבלת החלטה זאת, נתפזר המושב כדי לאפשר לחברי הסניף הדורין לדון בעניינים הנמצאים בה' חומי השיפוט.

במשך דיוני יום אתמול, של חבריה יהודים, שהיו רבי חשיבות, נידונו ונתקבלו החלטות בעניינים שנקבעו לדיון לפי סדר יום מוקדם.

נושא המשא ומתן הוא חידוש חברית הכרותה בין רומי לבין מדינת יהודה. לאחר ויכוח קצר, החליט על חידוש ברית זאת ועל פניה לסיסמא הרומאית לשיתוף פעולה לשם הבטחת גבייה מלאה של המיסים המוטלים על כל סחורות הירי-צוא הנשלחות מממל יפו.

חינוך - או החל הדיון הארוך והנוקב בשאלת החינוך להמוני בית-ישראל. יהושע בן פרוחיה נשא אף הוא נאום נלהב ובו פנה אל כל חבר לעשות כמיטב יכולתו לשם קידום החינוך והדעת בקרב ההמונים. הוא הפנה את היציאת קפתו אל חברי מפלגת הצדוקים, על שום הקו הנקוט בידיהם, להג-

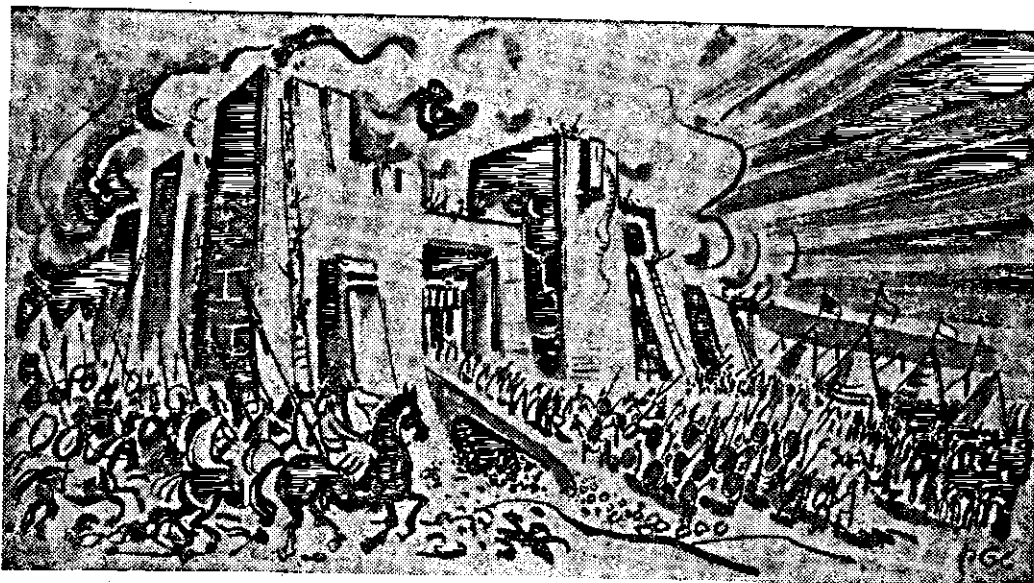
כיבוש אדום בעבר-הירדן וטל זמן רב ממלך הדיון, מאחר שבבעיות רבות הקשורות בכיבוש זה הועלו ונותחו ע"י אנשי חבריה יהודים. הכינוס החליט פה אחד לעשות למען חידוש ברית הידידות עם רומי, העתידה לפקוע בעתיד הקרוב. סדר היום של מו"ש זה, לא כלל כל סעיף שיש בו משום הפתעה. מכסת המיסים לא נשתנתה על אף ריבוי הוצאות אוצר המדינה בגלל המאורעות האחרונים.

ירושלים - מושב מליאה מיוחד של חבריה יהודים התקיים אתמול בבית הכינוסים הזמני שעל הר הבית. הכהן הגדול יוחנן הנשיא היה נוכח, אלא שביקש מאת יהושע בן פרוחיה, סגן נשיא המושב, לשבת בראש.

כפי שאפשר היה לצפות מראש, היה הנצחון בשומרון הסעיף הראשון בדיונים. יושב הראש, יהושע בן פרוחיה, הבליט את חשיבותו של הנצחון והודיע תוך תשרי אודות על החלטת הסנהדרין להכריז את יום הנצחון כחג לאומי שיוחג מידי שנה - לשמחת אמת ששפה את המשא ומתן עם רומי והיה נקודת מוקד שניה בדיוני אתמול.

שומרון בידינו

יוחנן הנשיא מתנבא על נצחון

חיילינו נכנסים לשומרון

שומרון - מבצרם האחרון של אויבינו, שהפריד בין מרכז יהודה לבין יושבי הגליל אשר אך זמן קצר בלבד לפני כן נקראה, גליל גויים ואשר יושבים יהודיים התרבו בה בקצב מפתיע, שוב קשורה מעתה אל לב המדינה. אין זאת כי אם זכינו לשיבתם של ימי דוד ושלמה. אכן, היה זה כושרו של יוחנן נשיא וכהן גדול לצפות דברים מראש, אשר החזיר את עטרת אחדות המדינה ליושנה.

גם לאחר מצור דמים שארך למעלה משנה המימה גילתה העיר שומרון התנגדות מרה. בני הורק' נוס הצליחו ללכוד את העיר רק לאחר קרבות כבדים ואבדות רבות. אף לאחר ההכרזה הרשמית על הכניעה עדיין נתגלו קיני התנגדות שמצאו מחסה מאחורי החורמות ובכנייני אבן גדולים. בעוד ספחיה התנגדות אלה העסיק את גדודינו זמן רב, עוד לא הוכרע גוילה של העיר הכבושה אך נר-יאה כי העיר שומרון תתרום עד כי לא תשאר בה אבן על אבן.

כיצד נפלה שומרון

לפני למעלה משנה שלח המלך אנטיוכוס את צבאותיו אל תוך היושבות בעמק יזרעאל. הוא הפ' רחודו שבין יהודה לארץ הגליל, שבאנו שמפקדיו היו קלימנדר ואפיגורטס. משל לארץ יהודה ונחל תבוסה מלאה מצבאות ישראל.

מהלך המערכה

לפני למעלה משנה שלח המלך אנטיוכוס את צבאותיו אל תוך היושבות בעמק יזרעאל. הוא הפ' רחודו שבין יהודה לארץ הגליל, שבאנו שמפקדיו היו קלימנדר ואפיגורטס. משל לארץ יהודה ונחל תבוסה מלאה מצבאות ישראל.

לנו אלהינו את נפלאותיו ועוד ימינו נגילה ונשמחה בו. העיר שומרון נפלה בידי עמנו. האנשים שהאוינו בצמא להביא המרעישת מיהרו לבתיהם להביא את דבר הבשורה. נוסף לכל, היו אבות ובנים בעלים ואחים לחיק המשפחה. יום כה במר חשוו נקבע ע"י הסנהדרין כחג לאומי לדורות הבאים.

עם אחד בארץ מאוחדת

סקירה מיוחדת מאת המציבא אריסטובולוס

וגל ארבעה לא אשיכנו על מכרם בכסף זדיק ואכיון בעבור נעלים. אך ימיה של עיר הסאים זו שדמי עשוקיה טבעו בסומק היון לא היו רבים. העיר המעטירה נפלה קרוב למסע הכיבושים הגדול של האימפריה האשורית. היא נל-כדה ע"י סנתריב ונחרסה עד יר-סוד. הרודן האשורי, שרצה למנוע כל ישוב יהודי בארץ שומרון גם לעתיד לבוא, הביא נכרים מאר-צות רחוקות על מנת שיתשבשו בשטחים הכבושים. שומרון נבני-תה מחודש ע"י נכרים אלה שכינו את עצמם בשמה - שומרונים. אף כי ניכרים היו השומרונים, ומאריך רחוקה באו, סיגלו לעצמם במהירות את דרכי היהודים ומנ-הגיהם והתימרו להיות בני העם היהודי לכל דבר. ולא זו בלבד אלא שעם שיבת ציון של גולת יהודה מארץ בבל, הודרו השומ' רונים ותבעו בכל פת להיות שר-המים בבנין בית המקדש. זרובבל ונחמניה יבורים לטוב, התנגדו לדרישה זאת ואז בנו השומרונים מקדש לעצמם - הגליל!

בצרו את הגליל! כאמור, אין ערוך לחשיבותו של הנצחון האחרון מבחינת לכידת מבצר חשוב לכשעצמו ובעיקר משום ערכו של המבצר כנקודת מפתח החולשת על הדרך לישובי עמק יזרעאל והצפון. עלינו לשמור על הקשר שנוצר זה עתה עם יושבי הגליל, עלינו לקיים מגע הדוק כלכלי וחברתי עם היהודים היושבים בכל מקום בגבול הצפון של המדינה ולקרובם מחדש אל ענייני הכירה ירושלים. הן על ידי עליות לרגל, משום מצוות התורה והן על ידי קשרים מסחריים. אתמול הושג הנצחון בכח היר-רוע, היום נבסס אותו בחכמה ובינה.

בימים ההם - בזמן הזה

לפני 700 שנה:
בירת מלכי ישראל

לפני 300 שנה:
בסיס לאויבים המתקפים את ירושלים

לפני 60 שנה:
יהודה המכבי פורץ את המצור על הגליל

לפני 10 שנים:
ייחנן הורקנוס הורס את מקדש השומרונים

היום:
שומרון נלכדת בידי חילותינו

התנגשות בנשיא הנצחון

פרושי עולב בנושיא יוחנן

קום, אלעזר, היה בעל השקפה שר-נה וביקש רשות לפנות אל הנא-ספים ומשקבל את הרשות - הא-קם ואמר:
כבוד הנשיא ביקש כי אדם היכול להצביע על מש-גה יעשה זאת. ובכן, אני העומד בזה, אומר: אם רוצה אתה להיות ישר, הנח כתר כהונה והסתפק בכתר מלכות. ישנו סיבות משום טהרת המשרה, הפוסלות אותך לכהונה הגדולה בבית המקדש.

ירושלים: - הנשיא והכהן הגדול יוחנן, קרא אליו נכבדים וידידים לחוג ולשמוח בניצחון. במסיבה רבת-עם והדר, שהתקיימה בארמונו, השת-תפו חברי הסנהדרין, אנשי חבר היהודים ופקידי ממשלה רבים, אך שמחת המסיבה הושבתה שעה שפרושי צעיר עלב בכבוד כהן הגדול וגרם ע"כ להתנגשות גלויה ודו-קרב חריף של מילים בין הצדוקים לבין הפרושים שנוכחו במקום.

ידיעות על דבר קרבות ונצ-חונתו היו עדיין רדופות האחת אחר השניה, שעה שהחלה המסי-בה הגדולה בארמון הכהן הגדול בהשתתפותם של נכבדי הארץ, רוח הנשיא היתה טובה עליו ביותר, כשהקביל את פני אורחיו הבאים לשמוח בניצחון הגדול. לאחר הסעודה, מצאו לנכון רבים מאנשי חבר היהודים, לשאת דר-שות ודברי הערכה על הנשיא יר-הנן ועל תקופת שלטונו המזהירה. בתשובתו למברכים, נשתרבה לפ-תע בדברי הנשיא נעימה אישית ביותר. הוא אמר: כולכם, יהוש-בים אתי בזה, יודעים אל-לנכון עד כמה נסיתי לעשות כל מה שהיה לא-ידי למען טובת הארץ ושמירת מצוות התורה. ניסיתי, כל העת,

כשסיים הפרושי הצעיר את דבריו המעטים, נפולו כרעם בק-הל הנאספים. דומה היה כאילו הקפיאה רוח צינת את אירת השמ-הה של המקום. דממת מות שררה ברגעים מספר, ואחר, לפתע, החל רוח-לחש מתגבר בקהל. הצד-רים החלו צועקים: הלאה מכאן פרושי! הלאה העולב ככהן הגדול! הפרושים עצמם נראו נבוכים ביותר למשמע המשפטים הקשים והתפוזים של אלעזר והתרו בו בחומרת פנים שיענשוהו. אך מקו-ר (הסוף בעמ' ד')

...והנח כתר כהונה

מוצא אל הים

כיום קיים שפע במדינת יהודה. מדיניותו של יוחנן הנשיא. שאינה אלא המשך נאה למגמה אשר החל בא אחיו האהוב שמעון הנשיא. היא אשר קידמה לא רק את עצמאותנו המדינית, אלא אף את אי-תלותנו מבחינה כלכלית. עתה הגנו מעצמה שיש להתחשב בה בשתי הבחינות הללו גם יחד. הדין והחשבון המובא להלן, שנמסר על ידי משרד האוצר בירושלים הבירה, בשבוע החולף, מציא תמונה ברורה של מצבנו הכספי וסיכום התפתחות יחסינו המסחריים.

המוצא לים הינו, מאז ומעולם היה המחסור במוצא המתיים אל הים עוצר את דרך התפתחותנו. ערי החוף, שהיו מאוכלסות נוכח רים שמרביתם עיניהן אוחזות מנוע למעשה כל יוצא ימיהן מנחית. יש ונודעה משלוח החרוץ בגלוי ויש והוטלו על המשלוח מסים כבדים ביותר, שכמוהו-המסחריקה מוחלטת של כל קשרי מסחר-יחודי. יתר על כן: נמנע יבוא החרוץ גלם הימניים, בעצם ומיני מתכת, וזל ידי כך שותקה תעשייתנו. לא נותר ליהודה בלתי אם משק החק"ק לאות, ואף זה בקנה-מידה זעיר.

לשווקו במנים המדינה או בתוכם ורבים, כיום ניתן לקנות בשווקים כלל תפץ ותועלת הוצרת החרוץ לארץ, המקילים על אורח החיים של הקונים מבית. מסחר החוץ השוטף דרך גמל יפו מוסף מדי יום להי-שיבות המדינה ומעלה את רמת החיים של התושביה.

הקלאות, בידוע שהקלאות זעיר רה ראתה ביימינו את תור הזהב שלה. לאחרונה, נעשו נסיונות להבטיח אף הקלאות רחבה, שיי-טות משק רומיות, הנהגו ונתר-קבלו בכרחה ע"י הקלאינו.

מטבעות חדשים למוחר הכספים

קרן השפ"ח - הסמל החדש. משרד האוצר מודיע כי תוך כספר ימים יוכנסו מטבעות חדשים למוחר. התמונה החקוקה על מטבעות חדשים אלה תהיה זו של "קרן השפ"ח". סמל הנפוץ כיום גם במדינות רבות אחרות, והחר-לה ביותר את השפע של זמננו. על גב המטבע יהא חקוק "יוחנן, הכהן הגדול" ו"הבר-יהודים".

המשלחות המסחריות, במטרה להרחיב את יצוא המדינה ולהרבות את קשריה המסחריים עם מדינות-זרות, נטלו על עצמם ברור כי כל שאר המטבעות של הכהן הגדול, הנסיך יוחנן, ישמרו על ערכם הנוכחי.

בנינו חוזרים מקרב

שני הוקנים ישבו על המדרגות המוליכות אל העיר התיכונה. האחד גראף, קשיש מחברו ושערות זקנו הכסופו כולם וגם פניו היו "חרושי קמטים". גוהם היה תשום מחמת זקנה ומידברם הלש ועיף. אולם בישובם שניהם אותה שעה על מדרגות האבן והשמש כבר היה נטה לערוב. ניכרה במניהם התרגשות נסערת וכבושה. עיניהם קצנו באור קדום ואורם זרח גם מתוך קמטי הפנים. שפתו של הקשיש היו דועדות מעט עד שדומה אשר היה לשמוע את הלמות לבו בדבריו:

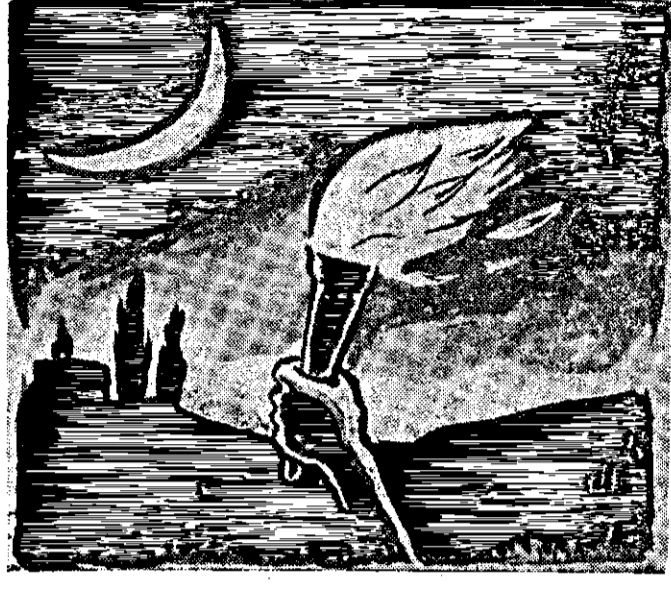
לא יתנדב, לא כימים ההם הגוים האלה... רחוקים הימים מאז אבל זכור אזכרם כולם. היים הם עומדים לגנדי עיני תמיד... לא יתנדב אחי, לא כימים ההם הזמן הזה... הוקן נאנח אנחה עמוקה. הניד בראשו כמה פעמים לפניו הטה גופו אל הינדב, וכשהטה גופו נראתה בחלקת צארוו צלקת גדולה ועמוקה.

"כן, אחי אביתר", נענה יתנדב - לא כימים ההם הימים האלה... המסיר לרגע נשם בשימה ארוכה והמשך - חזרו אתמול אפרים ויזקו ובשריה פניהם: אבי, נפלה שומרון בידנו, שומרון לנו היא, ובני הצעיר הוסיף ובגנף בכלי נשקו, וכל עצמותיו תאמרנה בלחמיה... ויפס אמידים שעליו ומצוחצחים כלי נשקו וחרבו הבחיקה הוא עושה בידיו ובגליו הרגילי מלחמה שקולים ומדודים... וגדלה הכמחה בביתנו. אני, פני שחקו והיו שמחות ולבני חרד מעט, ולא ידעתי על מה... אביתר, לא כימים ההם הימים האלה... נראה שמשחו בדברי יתנדב הסעיר פתאום את רוחו של אביתר, ידיו נראו מגמריות באויר, עיניו ברקו באור מהר, ודבריו יצאו רועדים ומגוממים מפיו:

"מצוחצחים אמרת... מצוחצחים כלי נשקו... גם החרב היא מצוחצחה... אותה חרב... החרב אתה יתנדב ואתו קרב ליד ירושלים שעה שחמכת את גופי בגופל פצוע... זכר אני את להט החרב שתתפוכה על צוארי, חרב ממורטת בה הקרני הערל הוא ואני עוד לפני שנגעה בה החרב כבר סנוורתי בברקה הטמא... חרב מצוחצחה... היה זה, קרב שאבחנו כל הימים שעוד הותר לי אלהים לחיות, כבר לפני הקרב הוא לחמתי בגדודיו של יהודה שעה שהיינו מתגנבלים על פלוגות הסורים ששכנו במקומותינו ועמם מרשיעי הברית ופריצי העם... גם בקרב ליד מעלה בית-חרון לחמתי עם יהודה - אבל כמעשה הקרב, הוא ליד עמאוס עת התנפל יהודה על חילותיו של ליסיאס בתחובלת מלחמה והפליא את כולנו, את חיליו, בחכמת המלחמה שנתן בלבו אלהים - כמעשה הקרב ההוא לא ידעתי עוד כימי..."

ביצד מקדשין את החדש

ראשי החדשים יקדשו וקדשו פתיה בק פסיקים וקאישור הפנה דרין שבירושלים. במשך השנה האחרונה ואף לפני כן נתכבו השקיות בגלל צדים שצדוקים היתה בקפיקת צדים אלה נתנו דפיקם למשולמים שקבלו ולא להקפדה צדיק צדוקים. וקרמו לקם לבני-

עוד שהיתה נראית כל הגולה לפניו כמדורת אש...

גבית, ולפן קנה נוקה וקנה קנה רחב וכיב. ב. שאלות ששאלים הצדים, שו-נות בקל חדש אף קל עד נשאל אופן שאלות ששאלים הצדיו וצדוהו נקשרת לקני הסנהדרין. ג. משנשמעה צדוהו אמת, אב בית דין אומר: קדש! וקל קדשם עונים אחריו: קדש! קדש! ד. בראשונה היו משיאין משואות, משקלקלו הפותים התקינו שליחים, שהיו יוצאים ומבשרים אף הם, כי נקדש ראש החדש. ה. משואות שמישאין, בוצרות ליקה תמים, ועולה לראש ההר ופצית בהן את האור וכוליה ומביא, ומקצה ומוריד, עד שהוא רואה את חברו שהוא עולה כו בראש ההר השני וכן בראש ההר השלישי: עד שרואים צפון יבדוס ובמקרה ובפער, ועד שהתמה נראית קל הגולה לפניו כמדורת אש.

חגים בישראל - ישנים אף חדשים

כפי שכבר נמסר, יונצח זכר נפילת שומרון ע"י חג לאומי, היו-צא מכן הוא כי עם חגים הנוסי-פימ, כיא בכסלו (יום לכרית מק-דש הר גריזים לפני 10 שנים) הוג-סוכות של כסליו שבמקומו נקבע חג הנוכה המתקיים בחודש הבא, יתברו החגים במדיה שתיצור בעיה, ולא רק באשר לקרבות המיוחדים בבית המקדש אלא שיהא עלינו לרזן גם בצורת החד-גיגות שתקבע ע"י האוכלוסיה, במשך השנה האחרונה, היו הגיגות מסורתיים אלו, שנת כושר לקהל הגדול לראות בריקוד עם החדשים ולהנות מפומנים רעניים ומקוריים אשר השאירו עליו רושם עז, בשירים חדשים, רואים אנו את בבושתה של תחית העברית, היא הביטוי הטבעי להגותו של עם אשר החזיר לעצמו דרוו וצ-מאות, עלינו לנסות להחזיר תר-בות עם אף להווי החגים החדשים, איה המשרר הרוזו למשוך בהרט אנוש, אשר ינכה כוחו להעלות דברי שירה, שיהפכו מומורי עם, כמו אלו של ט"ו באב:

בחרו! קא ציניך ורנאה קה אקה בורר לך? אל הפן ציניך בגוי, פן ציניך פקשקה.

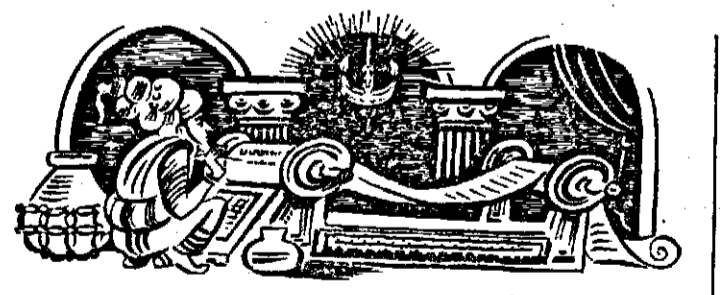

...וכשהתעורר עם שחר הרגיש כי התעורר.

רית מסהריות, הבן מתנסה בהרבה מעשי ניסים בדרכו הארוכה, הוא אף נושא אשה אשר נישאה בחייה שבע פעמים ושכפי הנמסר, ירוח רעה" המיתה את בעליה, אך מוכיה דיון יודע כיצד להמית את הרוח הרעה עצמה ולאחר שעשה זאת, חזר הווג הצעיר רוח הנחת לביתו. באותו כח פלא שבו הרג את הרוח הרעה, משיב טוביה אור

טובי, איש תם וישר טיפור עזוב שסופו שמח מחברו של ספר טוביה העניק לנו סיפור מקסים ביותר, נחמה פורתא בימי-עצב והזכרת הגמול הצודק הצפוי לישור, גמול הישרים לא ינתן בעתיד הרחוק של גר עדי, כפי שטוענים רבים בימינו, אלא בימי חילו של הצדיק, כבר-כה שתשרה בכל מעשיו.

אף כי אפשר למצוא סמוכין היסטוריים רבים על דפי הספר, הרי התמונה בכללותה אינה אלא פרי דמיונו היצור של המחבר, טובי היהודי שהלך בשבי ממלא את מצוות הדברות הקדושות אף בימי הצלמות של גלות אשור, הוא קובר את ההרגוים, קרבות האכ-זריות האשוריות, כמנהגי הדת היו הודית, לילה אחד, משטיים עשות חובתו האצילה, שקע בתרדמה גדולה וכשהתעורר עם שחר, הרי גיש כי התעורר, אך טובי אינו מטיח דברי הלונה כלפי שמיאן, גם בעורונו מוסף הוא לעשות מעשים טובים ונדבכים, טובי שולח את בנו אל מעבר לים שלם מטי

על המושבים בעט סופר

סגנון שוטף לו למחבר אשר שילטה מפליאה בגניו הלשון אשר שמשו אותו במיקור לא אכזב, שעה שהעי-לה על הכתב צדוהו ראה זו, כה שיפוטו באשר לדברים הדרושים הבלטת יתר ראוי לשבח. סיפורי הקרב מוכאים לא רק לשם תאור עלילות גבורה מלהי-בות אלא אף לשם הבלטה הוט השני העובר בהם - קנאותם של הלוחמים, תנה כי כן נתעלה נפשו של הקורא בזכות האמונה היוקרת בכורא עולם ומשום הבטחון בצדקת המטרה, כנסותך להשגות, דרך משל, את האווירה ששררה בין לוחמינו ערב צאתם לקרב עם האווירה ששררה בין תבוגרים ומוגי הלב במחנה הסורים, הרי שאינך יכול שלא להתרשם משליחות האמת של הספר, מכאן - קומץ עלב של בני המכבים, הצמים ומתפללים, כשהם הדורים, לכל אלה גיבורי הרוח, הנכונים להלחם למען האידיאלים היהודיים בכל עת.

ספר המכבים

החיל המביא גאולה לעמו ומ שחרר את ארצו מלחץ אויב חרתי בו בידו, זוכה לרגשות תורה והעי-רצה כללית בקרב בני דורו ואילו הסופר הוא המעלה על הכתב את עלילות הגבורה הללו ומעביר הערצה זאת לדורות הבאים. הוא הוא האחראי ליצירתה של תמונת הגבורה בלבבות בניו העתידיים של העם ובלב העולם כולו. רק מחצית המאה חלפה מאז נכל שדה הקרב בגבורה הנאדר יהודה המכבי, היה זה בשנה תח-מישית למרד המהולל כנגד כור-חות הדיכווי, רק הקשישים שבנו הכירוהו אישית והסיפור אודותיו הוא המעלה בלב דורנו, החי חיי רוחה ושפע, את זכר אותם ימים קודרים של לחץ ורדיפות. דמות המופת של יהודה המי-כבי היא המזכירה לנו את אומץ הלב והקרבת הנפש שנתגלו באר-כותינו ובאמותינו באותם ימים, הם שהנחילו מפלה לאויב, מפלה זאת סמלה את עליית שחרה של הקופה הדשה מלאת זוהר. מכל מקום לא כל קשיש נאמן על אמינות סיפורו, והשוואף לר-עת את הנאורעות לאמינותם, ללא הגוכות וסילוף, הרוצה לשפוך אור על היסודות ולפסח על הטפל - מוטב לו שיפנה אל ספר המכבים, אף ספק שמחבר ספר זה מנלה יכולת וכשרון הנדרשים לשם מסירת תאור נאמן לאמת מעין זה שלפנינו.

מעבר לים

עם לגיונותיו לפני שלוש שנים באפריקה. אך גם הוא שוכנע בעוד רות מתנות כסף כי מוטב לו לחזור לרומי... או ניסתה רומי להביא את יוגורטה אליה, כדי שיצ-

נסטורים רומיים מקבלים שוחד (צפון אפריקה) — זה זמן רב שמגיעות שמועות אל הופיניו על אודות התפתחות ללא תקדים בנומידיה: שמועות אלו נתאשרו ע"י מלחים רבים שהגיעו לכאן במשך השבועות האחרונים מאר-טיקה, שבמפרץ טוניס, סמוך למקום הריסות העיר הפיניקית קרתגו.

רק מעטים מבין קוראניו יזכרו ודאי מה היה חלקו של מסיניסה מיסד הממלכה הנומידית ובן ברית לרומי רבתי. במלחמה הפנימית השלישית, מכל מקום, לאחר מותו של את בת-החרוטה, ובעקבות זאת יסדה לעצמה ראש-גשר איתן ב"בשת אפריקה. הכתר הנומידי נפל אז בידי מיקסוסה, שאימץ לו את יוגורטה לבן, ואמרים שהוא דרש מאת יוגורטה ומאת שני בניו — אדהרבעל והימפסל — לשלף פעולה לאחר מותו ולפעול בצוותא למען טובתה של נומידיה שגבולותיה השתרעו אז מהמלכות המורטניות של טינגיס במערב ועד לתחומי קירנה ומצרים בדרום.

חקלאים ללא קרקע

הנסיון לסייע לחקלאים רומאים עזינים וחברי קרקע נחל מהלומה מכרעת ע"י החלטתו האחרונה של הסנט הרומי. בנוספות אלו החל לפני כעשרים שנה, טיבריוס סמי-פרוניוס גרקוס ולאחר מותו בוצעו ערפורמות נוספות ע"י אחיו גאיוס. אך כתוצאה מהחלטתו האחרונה של הסנט הרומי, הסופתה הנחלאת הקטנות של אכרים עלו בים ללטיפונדיה, הן אחרות הענק, של הרכושנים הגדולים. לשם הבנת משמעותה של נקודת המפה זאת במאורעות הכלכליים-חברתיים, יהא עלינו לחזור לתקופת הירפורמות הראשונות של טיבריוס סמפרוניוס גרקוס. אף כי היה אכיר של גרקוס בן אציל לים למפת ובעל דעות שמרניות ביותר, לא דבק הבן בתורת האב ובראותו עד היכן ועד כמה נשמה האדמה כתוצאה מזקי המלחמה ומוניחת עבודת האדמה הציע תחוקה חדשה. תחוקה זאת הוצעה והעניקה לאכרים חלקות אדמה קטנות ובזאת המצאה להמונים הגדולים עבודה רחוקה.

זכרנו את הדגה אשר נאכל במצרים

ממש בספריות פרטיות וצבוריות ובדרך זאת, לומדים הם ומעמיקים חקר בדתם הישדות וביסודות המ"סורת המקובלת בידיהם. ואכן דבר קים הם כדרך זאת, ורבים מהם מטריחים עצמם ומוציאים מן רב על עליה לגרל לירושלים יותר מאשר פעם אחת לשנה. יתר על כן, כפי שנזכר כבר לא אחת, יש ליהודי מצרים מקדש-מעט מש"לש. מקומו של מקדש זה בלי-אונטופוליס, בפרובינציה של הל-זה נוסד ע"י הכהן הגדול הראשון שלו — חוניו (בנו של חוניו הכהן הגדול שלו, שנרצח לפני למעלה משמישים שנה כתוצאה מתחבוכי של מנלאוס הבודה). חוניו ברח למצרים ולאחר שובא בקשרים עם חוגים יהודיים בעלי השפעה במצרים חישב את הרשאתו של תלמי השני לבנות מקדש יהודי מיוחד. כפי שידוע כבר היה בומי-נים קודמים בית מקדש יהודי באל-פטייה. והוא שמשם חקדים לבנות בית מקדש נפרד, מחוץ לגבולות ארצם של אברהם יצחק ויעקב. מכל מקום כתוצאה מעניין ביהמ"ק בירושלים רואים בעין צרה את קיומו של "מקדש חוניו" אף כי בניו הוא לתלפיות וסודרי הקרבת קרבנות הגדולים בו — דומים בכל אלה הנהוגים אצלנו. אחינו בני אלכסנדריה תמיהם על-כך, כי נ"ל לאת מהבנתם ההתנגדות לסיום מרכז פולחן משלהם.

מחוץ למקדש-המעט מקיימים הם בית מועד נוסף למתפללים שאינו נתון כל מקום לעבודה. כוונת הכותב לבית הכנסת הגדול. בין כתיביו הם מתכנסים לשמוע קריאת פרשיות מספר התורה. הם רשות נקראות בעברית. אך אחרי הקריאה בא הרגום ובאור בלשון יון. מאחר שמרבית הקהל אינה שומעת את לשון הקודש, האולם כה גדול עד כי אי-אפשר לקבץ אחרי הקראת משום כך, כשיש צורך לענות אמן, נותן שמש בית הכנסת אות לקהל הנאסף בנפנף פתק גדולה נגד האצולה הרומאית. מעל אדמתו לומן רב!

בית כנסת זה מלא תמיד מפה לפה ובימי שבת ומועד — מקום פנוי הוא בכל יראה. המתפללים נושאים הפילה לשלום הכהן הגדול שלו, ולשלום עם ישראל; כי לעולם אין טרדת עסקיה מונעת מהם מלהתעניין בכל הנעשה כאן. משום כך נראה כי עתידים אנו לראות אצלנו מספר רב של יהודי אלכסנדריה, אך תחנה נראה הוא שיהיה אלה הבאים לשמח בעיר הקודש יבואו אליה לשם מגורי קבע. כי לאחר הכל — מצרים ארץ

שלטון רומי ממלכת התלמאים בנות הברית של רומי

הנומידים ולמנות את ק. קאיקליוס מטלוס כמפקד המערכה. כסגנו ישמש מאירוס, בן פשוטי-העם וכפי שנמסר לחום אמיץ ביותר. נראה, כי לאחר שנים ארוכות, שכ-הן היה כבודה של רומי סחורה העוברת לסוחר, וכל המרבה במ-חירה קונה, נתעוררו בני רומי ותפסו את הגה המנהיגות ביד חזקה!

על התיאטרון הרומאי

את המאורעות המדיניים של השעה. דברי ימי העם הרומאי והסי-פורים המזרחיים אף הם נושאים ליהם משמשים על המצבים הנודשים למחוזות עממיים. לדידם של הרומאים, אין האלים אלא בני אדם עליונים שבלבם מתרועעצים צירי אהבה ושנאה המלמטים בנס-יונות בדרך כל בשיר. על אף ההתענינות הכללית בתיאטרון הרי הוא עצמו מורכב רק מבנות ארצאי ומספסלי עץ גסים, אמנם, נראית בהוה מגנה בחוגים מסוימים לקהל בנין קבע שיהא אכסנית-תמיד לתיאטרון הרומאי. אך החוגים השמרניים שברומי, מתנגדים בעקשנות לרע-יון זה בגלל ההשפעה הרעה וסל-קול שורת המוסר והמידות שבאו בעקבות תיאטרון הקבע ביון.

ראוי להזכיר כאן את המידורים המיוחדים הקיימים בתיאטרון, כדי להבטיח את ההשתתפות התקינה של הקהל הרומאי בתיאטרון. בתיאטרון הרומאי מקום נכבד בחיי האזרח הבינוני ולו לא היה מרבית הנושאים לקוחה מחייו וע"י למו הרוחני של עכו"ם הייתי אף אני עצמי משתתף בענין רב בה-גאה זאת. אכן, מופלאות ביותר היא ההנאה הרבה שנהנה האדם מן האפשרות לצחוק ולבכות על גורל שכנו מבלי שיכיר כי אלה המשח-קים לפניו על הבמה, אינם אלא בבוואת עצמו!

הודעה חשובה!

אם רוצה אהה לננות בית מפואר - התקשר מיד עם המומחה לאדריכלות שהגיע לארץ! למד את תורת סגנון הבנייה החדש ביותר ברומי המאדירה! בנה את בניניהם המפוארים של גדולי רומי! בדבר הזמנות לבנייה ובדבר התיעוצות יש לפנות, בימים שני חמישי בשבוע, לביתו של יצחק אנטיפטר, בירושלים

אך מתנגדיו של המהקן הגדול לא טמנו ידם בצלחת. באסיפה אחת נצחו טיבריוס בידי המון מתפרץ, שלש מאות איש נפלו עמו וגופותיהם הוטלו אל מימי נהר טיבר העובר ברומי. אך מעשה זה לא סתם את הגולל על פרשת התיקונים ומפעלי מש"פ של גרקוס. האף גאיוס הלך בעק-בות טיבריוס; הוא חתר לק"י ראת אותן המטרות ואף הציע תכ-ניות חדשות. לא זו בלבד שחילק לעניים אדמה באיטליה עצמה, אלא הציע ייסוד מושבות מחוץ לגבולות איטליה לשם הקלה על המצוקה מבית. אך גם הפעם הבשילה הא-ריסטוקרטיה של הסינאט את תכ-ניותיו. גאיוס שאף ליצב את מחירי החיטה; הוא גם ניסה לקיים במ-דינה משפט הונן. אולם, אם עמדו חוגי הסנאט ליימנו הרי בני הא-צולה נלחמו בו במרידות רבה. בסופו של דבר מחמת תכסיסיהם ותכביהם, נפל בחלקו של גאיוס גורל אחיו טיבריוס.

אלא שמתחת לשלול השורה על פני השטח, הולכת ומתלכזה אש נסתרת. מאחר שרוח האחים הגר-קטלים היה קיימת בלבבותיהם של רומאים רבים, אפשר שלא ירחק היום בו יתפרצו ההמונים במה-פכה גדולה נגד האצולה הרומאית. מעל אדמתו לומן רב!

משגשגת היא ואלכסנדריה — נמלו על העולם... והיהודים התי-יים במידה מסוימת של עצמאות פנימית אף הם רואים את עולמם בחייהם... וכל כמה שייטב מצבה של יהודה ושגשג ירושלים — לעולם יהיו סירי הבשר של מצ-רים טובים ועדיפים בעיניהם. ועל כן, לשמח ולשלוח תרומה? הן!

להשתקע? לא ולא!

התנגשות בנפש הנצחון

רבי הנשיא מבין הצדקים השד"ר לו לשכנעו, כי אותו צעיר לא היה אלא פה להגות ליבם ודעתם על כל הפרושים הטוענים כי על הנ-שיא להיות מבית דוד ב"רשי ואל (כח), שהרי כבר הובטח ש"על כסאו לא ישב זר ולא ינחלו אה-רים את נבדור". וכן נאמר כבר כי "לא יסור שבת מיהודה", ומאידך גיסא, הרי על הכהן הגדול להיות מבית דוד ולא ממשפחת לויים רגילה. כואב של משפחת החש-מונאים. בדרך זאת, ניסו הצדוקים להוכיח לו, שהפרושים נכונים למ-עשה להכיר רק בכבוד אחד של שושלת המשחרים, אך לעולם לא יכירו בשני כתרם בראש אחד.

תשובת הנשיא — בתשובתו אמר יוחנן הנשיא, שאין הוא מא-מין כי אמנם כל חברי הפרושים שותפים לאי-נאמנות זאת, וכי אין להסיק מהמקרה מסקנות כלליות ומרחיקות לכת. או עמדו הצדוק-קים על דעתם כי מחובות יוחנן לשאול את פי הסנהדרין, שכידוע

בן כתיביו הם מתכנסים לשמוע קריאת פרשיות מספר התורה. הם רשות נקראות בעברית. אך אחרי הקריאה בא הרגום ובאור בלשון יון. מאחר שמרבית הקהל אינה שומעת את לשון הקודש, האולם כה גדול עד כי אי-אפשר לקבץ אחרי הקראת משום כך, כשיש צורך לענות אמן, נותן שמש בית הכנסת אות לקהל הנאסף בנפנף פתק גדולה נגד האצולה הרומאית. מעל אדמתו לומן רב!

משגשגת היא ואלכסנדריה — נמלו על העולם... והיהודים התי-יים במידה מסוימת של עצמאות פנימית אף הם רואים את עולמם בחייהם... וכל כמה שייטב מצבה של יהודה ושגשג ירושלים — לעולם יהיו סירי הבשר של מצ-רים טובים ועדיפים בעיניהם. ועל כן, לשמח ולשלוח תרומה? הן!

להשתקע? לא ולא!

הודעה חשובה!

אם רוצה אהה לננות בית מפואר - התקשר מיד עם המומחה לאדריכלות שהגיע לארץ! למד את תורת סגנון הבנייה החדש ביותר ברומי המאדירה! בנה את בניניהם המפוארים של גדולי רומי! בדבר הזמנות לבנייה ובדבר התיעוצות יש לפנות, בימים שני חמישי בשבוע, לביתו של יצחק אנטיפטר, בירושלים